

‘Mijn vriend’ in Jesaja 41:8b

Het woord ‘vriend’ is eigenlijk een deelwoord in de tegenwoordige tijd: ‘liefhebbend’. In Jesaja 41:8b gaat het over het liefhebben van de Heer. Net als in het Nederlands kan de uitdrukking ‘mijn lief’/‘mijn vriend’ twee betekenissen hebben. Gaat het over de Heer die zelf liefheeft, of over iemand anders die de Heer liefheeft? Is bedoeld ‘nageslacht van Abraham dat/die ik liefheb’, of ‘nageslacht van Abraham dat/die mij liefheeft’?

Een tweede onduidelijkheid, die in de bovengenoemde vertaling al doorklinkt, is het gebruik van het aanwijzend voornaamwoord ‘dat/die’. Heeft de profeet het over Abraham (‘die’) of over het nageslacht van Abraham (‘dat’)?

Vertalingen die ‘de Heer’ als lijdend voorwerp lezen (*die mij liefheeft*) zijn de oude vertalingen zoals die van Aquila. Verder vertalen de HSV, Oussoren, de Joodse Stone uitgave en Ibn Ezra het ook zo. Vertalingen die ‘de Heer’ als onderwerp lezen (*die ik liefheb*) zijn de oude vertalingen als de Septuaginta en Vulgata. Verder ook Delitsch en Koster.

Er zijn ook vertalingen die beide betekenissen lijken te combineren en vertalen ‘*mijn vriend*’.

Voorbeelden: de Vulgata, NBV21, de Soncino-uitgave en McKenzie (in The Anchor Bible).

De uitdrukking ‘mijn vriend’ kan betekenen ‘vriend van mij’, maar ook ‘vriend voor mij’.

(De Stuttgart uitgave van de codex Leningradensis adviseert de passieve vorm ‘de door mij geliefde’ te lezen. Maar dit lijkt een advies te zijn dat nergens op gebaseerd is, en ook algemeen afgewezen wordt).

Beuken (POT) zegt: men moet het actieve deelwoord, dat twee betekenissen in zich heeft: ‘die mij liefheeft’ en ‘die ik liefheb’ niet een eenzijdige inhoud geven: ‘die God liefheeft’.

En dan het probleem of ‘mij liefhebbend’/‘ik liefhebbend’ hoort bij ‘Abraham’ of bij ‘nageslacht van Abraham’.

Merendino zegt in Supplementum Vetus Testamentum: het woord ‘mij liefhebbend’/‘ik liefhebbend’ hoort bij de hele zinsnede ‘zaad van Abraham’. Als de schrijver het alleen op Abraham zou willen betrekken zou hij het vermoedelijk duidelijker geformuleerd hebben, en het woord ‘liefhebbend’ met de naam ‘Abraham’ verbonden hebben. Zoals het hier staat is de uitdrukking ‘mijn vriend die mij liefheeft’, verbonden met de totale zinsnede ‘nageslacht van Abraham’. Zo’n combinatie komt vaak voor in het Hebreeuws, zoals o.a. te zien is in Jesaja 41:14a, 44: 2b en 45:4a.

Bovendien wordt de uitdrukking ‘die ik liefheb’/‘die mij liefheeft’ nergens gezegd van Abraham. Wel wordt het van Jakob en Israël gezegd. In Psalm 47:5 staat ‘... *Jakob, die hij liefheeft*’. En in Jesaja 43:4 zegt God bij monde van de profeet: ... *Ik heb jou lief*, waarbij ‘jou’ duidelijk betrekking heeft op Israël, die in de verzen ervoor (Jesaja 43:1) de aangesprokene is.

Een vertaling als ‘*nageslacht van Abraham dat ik liefheb*’ lijkt daarom een goede weergave te zijn van het Hebreeuws, maar evenzeer ‘*nageslacht van Abraham dat mij liefheeft*’.

De vertaling ‘mijn vriend’ geeft beide mogelijkheden weer, maar heeft als nadeel dat men denkt dat het alleen op Abraham betrekking heeft en niet op zijn nageslacht. En met name de laatste mogelijkheid, zijn nageslacht, Israël, lijkt het geval te zijn.